

ביצים גמורות במעי שחוטה נאכלין עם חלב

א. משנה מסכת עדויות פרק ה:א

רבי יהודה אומר ששה דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל... ביצת הנבלה אם יש כיוצא בה נמכרת בשוק מותרת ואם לאו אסורה כדברי בית שמאי בית הלל אוסרין. ומודים בביצת טרפה שהיא אסורה מפני שגדילה באיסור.

ב. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף סב עמוד ב

מהו לאורוי במקום רבו? - אמר ליה: אפילו ביעתא בכוחא בעו מיניה מרב חסדא כל שני דרב הונא, ולא אורי.

ג. תוספות מסכת עירובין דף סב עמוד ב

אפילו ביעתא בכוחא - מפרש בערוך דלאו בסתם ביצים איירי דאיתן אין צריכין היתר, דאין לך עם הארץ שלא ידע שמותרות בחלב! אלא כששוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות שמותר לאוכלן בחלב, כדנתיא בפ"ק דביצה (דף ו:).

ד. תלמוד בבלי מסכת חולין דף נז:גח.

אמר אמיר: הני ביעי דטרפה שיחלא קמא - אסירא, מכאן ואילך, הוה ליה זה וזה גורם - ומותר. איתביה רב אשי לאמיר: ושויין בביצת טריפה שאסורה, מפני שגדלה באיסור! התם בדספנא מארעא.

ה. תוספות מסכת חולין דף נח עמוד א "ושויין"

ואם תאמר דהשתא חשבי בית הלל ביצת נבלה כבשר דאסרי אפילו כמותה נמכרת בשוק, ובפרק קמא דביצה (דף ו:): אמרינן השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאכלן בחלב, ואפילו רבי יעקב (שם ז.) לא פליג אלא דקאמר אם היו מעורות בגידים אסורות אבל בשאינן מעורות מותר! ותירץ בהלכות גדולות דגבי איסור נבלה דאורייתא החמירו, אבל בשר עוף בחלב דרבנן הקילו. ורבינו תם תירץ דבביצת נבלה החמירו משום דנבלה הוי דבר האסור, אבל בשר עוף בחלב דהוי היתר דכל חד וחד באפי נפשיה שרי. ולפירושו מתיישב מה שמפרש בערוך דהא דאמר בריש פרק הדר עם הנכרי (עירובין דף סב:): דאפילו ביעתא בכוחא לא לישרי איניש קמי רביה דהיינו כגון ששחט התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות, דאי בסתם ביצים אותן אין צריכין היתר דאין לך ע"ה שלא ידע שמותר בחלב! ולפי תירוץ הלכות גדולות קשיא, מאי "אפילו" דקאמר "אפילו ביעתא בכוחא"? אטו מי פשוט היתר זה כל כך טפי משאר מילי? הא פלוגתא היא, דלמאן דאמר בשר עוף בחלב דאורייתא אסירא מידי דהוה אביצת נבלה!

- ויש לומר דלהכי קאמר "אפילו", שכל העולם היו נוהגין בו היתר...
- ועוד י"ל דהיינו טעמא דאסרי ב"ה ביצת נבלה גזירה אטו ביצת טרפה, וביצת טרפה אסורה משום דגמרה באיסור. ומיהו אין נראה תירוץ זה, דהא לא גזרינן ביעי דשיחלא בתרא אטו ביעי דשיחלא קמא ואטו ביעי דספנא מארעא!

ו. ספר יראים סימן סג [דפוס ישן - קמט]

אעפ"י שיש לדחות ראייה דעדיות, דהא לא דמי להא דאסרי לה ב"ה בנבילה לאו משום דבשר הוי, דאפילו אין תורת בשר עליה מיתסרי בנבילה דכתיב "לא תאכל כל נבילה" - כל הנאכל בנבלה נאסר.

ז. קובץ שעורים ביצה אות כז

תירץ בספר יראים - מצות בשר בחלב - דביצים הוי בכלל נבילה, אבל אינו בשר, ולענין בב"ח בשר בעינן, אבל לענין איסור נבילה לא בעינן בשר, אלא כל דבר הנאכל איתסר בנבילה, ולפי"ז תיקשי, אמאי לא משני פסחים כ"ב כשהותרה נבילה היא ודמה הותרה, ובתוס' הוכיחו מזה דדם לא מיקרי בשר, ונראה דעתם, דלענין איסור נבילה בעינן ג"כ בשר.

ד' דרכים בשיטת בית הלל [לכולם, הביצה אינה חלק מן האם]

- נבילה דאורייתא היא (תוס' ביצה ו:): - ור' יעקב מיירי במעורה בגידין
- גזירה בביצת נבילה אטו ביצת טריפה (תוס' ביצה ו:), ותוס' חולין נח. מתנגד)
- נבילה הוי חפצא של איסור (תוס' חולין נח.)
- נבילה כולל אפי' זה שאינו בשר העוף (יראים סג)